

Stig Hjarvard (red.):
Medialisering
– mediernes rolle i social og kulturel forandring.
Hans Reitzels Forlag. 2016

Thomas Mosebo Simonsen

MedieKultur 2017, 62, 143-146

Published by SMID | Society of Media researchers In Denmark | www.smid.dk

The online version of this text can be found open access at www.mediekultur.dk

Medialisering er i medieforskningsammenhæng i Danmark synonymt med professor Stig Hjarvard, der har publiceret en lang række artikler og bøger om emnet. Indeværende antologi ligger da også i forlængelse af Hjarvards tidligere publikationer, hvis centrale fokus blandt forfatterne er medialisering i en primært dansk kontekst. Antologien er redigeret af Hjarvard, der også selv bidrager med to fyldige kapitler. Publikationen fremstår homogen og sammenhængende i sin struktur, hvori hvert enkelt bidrag er et selvstændigt kapitel.

Bogen består af to dele, hvor første del består af to kapitler skrevet af Hjarvard; disse giver læseren en indføring i medialiseringens centrale teoretiske positioner. Bogens anden del udgøres af 7 kapitler, som er analyser af en række af samfundets nuværende kulturelle og politiske institutioner.

Medialisering omhandler de samfundsmæssige og institutionelle forandringsprocesser, hvori medierne tilskrives en medskabende og gensidigt påvirkende betydning. Dette uddybes i første kapitel, hvor læseren også får et nyttigt historisk overblik over begrebets sammensætning, bl.a. med afsæt i det postmoderne, det politologiske og journalistikforskningen, men også med afsæt i det kultursociologiske felt (som bogens andet kapitel uddyber). Overordnet illustrerer de forskellige teoretiske felter således også medialiseringens tværfaglige appel, der er i tråd med andre forståelser af det moderne samfund, såsom det senmoderne samfund, og som bogen i sine efterfølgende tværfaglige analyser er en udmærket demonstration af. Forbindelsen til det senmoderne ses også i bogens kontek-

stuelle positionering, der indebærer en stigende institutionel selvstændiggørelse, men samtidig en stigende indlejring i de øvrige samfundsdomæner.

En tilbagevendende skepsis ved medialiseringsteorien er, at den ofte favner stort set alle aspekter ved moderne samfundsstrukturer. Her er begrebet i fare for at fremstå udvandet, hvilket bl.a. Livingstone har påpeget. Hjarvard synes også at være bevidst herom, når han differentierer sig fra Krotz, der læner sig tættere op ad Medium Theory-tilgangen, og i stedet fremhæver Hjarvard en ny-institutionel tilgang i samspil med strukturationsteorien.

I bogens andet kapitel uddybes skellet mellem mediering som den kommunikative anvendelse af medier og medialisering som en mere kompleks samfundsmæssig forandringsproces, hvortil medialiseringsbegrebet i højere grad knytter sig. Der redegøres desuden detaljeret for forståelsen af samfundets institutioner, og for, hvordan medier kan betragtes som "institutionaliserede praksisser". Strukturationsperspektivet anvendes til at etablere medialiseringen som en gensidigt påvirkelig størrelse, der på én gang influerer aktørerne og udgør et redskab for social handlen, og samtidig identificeres som et "inter-institutionelt system", der beskriver institutionerne som både autonome og gensidigt afhængige. Et andet begreb, som også berøres i de fleste efterfølgende kapitler, er medielogik. Hjarvard forstår medielogik som de konventionaliserede og anvendte rammer. I sin helhed kan medialiseringen betragtes som en proces, der er påvirket af det inter-institutionelle system i samspil med medielogikken, og disse fungerer som institutionernes styringsmekanismer.

Med disse to kapitler etableres et teoretisk fundament for bogens anden del, som udfyldes af medieforskere fra forskellige danske universiteter, der hver især afdækker og eksemplificerer en række institutionelle og kulturelle forandringsprocesser, som er under indflydelse af medialiseringen.

Kirsten Frandsen foretager med afsæt i inter-institutionsperspektivet en analyse af medialiseringen af idrætten baseret på en omfattende empiri. Kapitlet har fokus på henholdsvis idrættens organisatoriske medialisering og på et brugerorienteret perspektiv i brugen af fitness-applikationer. Det indrammer på den måde en interessant balance mellem to forskellige niveauer, hvor organisationsperspektivet har et bredere fokus, mens analysen af fitnessapps etablerer et mikroperspektiv på medialiseringen af idræt. Overordnet konstaterer Frandsen, at idrætten som organisation via medialiseringen har fået mere fokus på det kommunikative, mens mængden af selvorganiserende netværk vokser, bl.a. i takt med udviklingen af nye teknologier.

Børns leg er i høj grad også genstand for medialisering, og udbredelsen og implementeringen af digitale redskaber i opdragelsesinstitutionerne er i fokus i Stine Liv Johansens bidrag. Johansen undersøger i sit kapitel, hvordan medierne har været med til at udvide rammerne for leg og samtidig gradvis nedbryde grænsen mellem digital og analog leg.

Et andet af de centrale institutionelle aspekter, som antologien behandler, er familien, som i Maja Sonne Damkjær's kapitel. Fokus er her på anvendelsen af digitale medier, der bl.a. medfører opbygningen, via medierne, af et mere synligt refleksionsniveau omkring forældreskab, hvilket diskuteres med inddragelse af bl.a. praksisteori. Det er ifølge Damkjær

særligt i overgangen til forældreskabet, at de digitale medier i interaktion med institutionelle kulturelle forandringer er med til at flytte kommunikationen om forældreskab længere ud i det offentlige rum. Dette medfører endvidere en stigende æstetisering af familien, der identificeres som medialiserede rituelle praksisser.

Line Nybro Petersen analyserer medialiseringen af religion ud fra en empirisk undersøgelse af repræsentationer af religiøsitet i amerikanske tv-serier og af, hvilken indflydelse disse må have på danske teenagere. Kapitlet fokuserer på medielogikken og identificerer en række medierede religiøse repræsentationer. Kapitlet inddrager samtidig en tidligere undersøgelse af fans af vampyrfilmen *Twilight* og deres opfattelse af det religiøse. Her er der tale om et udslag af mediernes rolle som det bagvedliggende ophav for forekomsten af religiøse forestillinger.

I Mark Blach-Ørstens kapitel er fokus på den politiske medialisering formidlet via nyhedsmedierne. Her undersøges det, hvordan nyhedsmedierne anvender sociale medier til at udbrede bestemte perspektiver og historier og dermed skabe en særegen medielogik. Blach-Ørsten identificerer på baggrund af sine undersøgelser en tendens, hvor det kun er et begrænset antal politikere, som opnår synlighed i nyhedsmedierne. Dette eksemplificer således også politikernes strategiske anvendelse af medier.

Mette Mortensen beskriver i sit kapitel, hvordan konflikter har udviklet sig fra at være medierede til i dag at være medialiserede, altså indlejrede i og influerende på konflikters eksekvering. Kapitlet opstiller to dimensioner af den medialiserede konflikt, henholdsvis globaliseringen og professionaliseringen af kommunikationen, samt en dimension, der er udsprunget af digitaliseringen. Specielt den digitale dimension illustrerer, hvordan kommunikationen af konflikter vokser i kompleksitet, og herunder hvordan grænserne mellem kommunikationen af konflikter og selve konflikterne gradvis udviskes.

I bogens sidste kapitel analyserer Mikkel Fugl Eskjær medialiseringen af NGO'er ud fra en række forskningsinterviews med NGO-repræsentanter. Han noterer sig, at medialiseringen afspejler sig i en professionalisering af den eksterne kommunikation, ligesom der ses en øget afsøgning af politisk indflydelse via eksempelvis sociale medier og kanaler, der endvidere er afhængige af en stigende synlighed. Medialiseringen ses på baggrund af analysen også i visse tilfælde som afledt og derved som en konsekvens af andre dynamikker; Eskjær peger på en bredere "medieøkologi" og tilslutter sig således det inter-institutionelle perspektiv.

En af antologiens styrker er, at stort set alle kapitler bygger deres udsagn og argumentation på en omfattende empiri og indsamlet viden, som bogen med sine i alt 270 sider giver god plads til. Det skinner dog også igennem, at flere af kapitlerne inddrager empiri, som har været brugt i tidligere udgivelser, hvor det oprindelige fokus ikke nødvendigvis har været at analysere medialiseringprocesser.

Et element, som kunne være interessant at få uddybet, er antologiens institutionelle optik. Flere kapitler har fokus på en række traditionelle og bredere institutioner som familie og religion undersøges, mens andre kapitler fokuserer på mere særskilte aspekter, som fx

Eskjærs artikel. Har disse forskellige optikker betydning for forståelsen for og afgræsningen og kompleksiteten af medielogikken? Og medfører det en anderledes analytisk tilgang?

Medialisering – mediernes rolle i social og kulturel forandring tilbyder et relevant og kærkomment indblik i mediernes gensidige påvirkning af en række samfundsinstitutionelle forandringer og processer i en dansk kontekst.

Thomas Mosebo Simonsen

Lektor, ph.d.

Institut for Kommunikation og Digitale Medier

Aalborg Universitet

tms@hum.aau.dk